

Γιατί αποφεύγουν πραγματικό δημόσιο διάλογο για την παιδεία; Δεν μπορούν; Δεν θέλουν; Ή φοβούνται την ευαισθητοποίηση του δήμου (του κοινού πολίτη) και το φωτισμό της σκέψης και της κρίσης του;

του Φ. Κ. Βώρου

Τον υπόσχονται συνήθως το διάλογο οι πολιτικές ηγεσίες προεκλογικά ή ως αντιπολίτευση, αλλά δεν τον πραγματοποιούν την ώρα που διαχειρίζονται την εξουσία, με τη δικαιολογία ή το πρόσχημα ότι η άλλη πλευρά¹ δεν έδειξε ή δε δείχνει προθυμία για συναινετικές διαδικασίες, που εύλογα υποδηλώνουν ή προδηλώνουν ότι ενδέχεται να κάνουν και υποχωρήσεις...αν δεν κατορθώνουν να πείσουν για την ορθότητα της άποψής τους και να την υποβάλλουν ή επιβάλλουν.

Νομίζω ότι όποιοι **αποφεύγουν τον πραγματικό δημόσιο διάλογο** για την παιδεία :

- ή αγνοούν τι σημαίνει
- ή αδυνατούν να κάνουν διάλογο ουσίας
- ή συνειδητά δεν επιθυμούν να βοηθήσουν τον κοινό πολίτη να ενημερωθεί για ουσιαστικές πτυχές του θέματος παιδεία, για να μην έχει επιχειρήματα κριτικής της ακολουθούμενης κυβερνητικής πολιτικής στην Εκπαίδευση, γιατί τότε ο πολίτης που πονάει θα μπορεί να θυμίζει στην οποιαδήποτε πολιτική ηγεσία τα ατοπήματα ή ελλείμματά της στο διάλογο περί παιδείας καθημερινά.

Συγκεκριμένες επισημάνσεις και πρόταση:

α΄. Δημόσιος διάλογος για οποιοδήποτε ζήτημα με τα σημερινά μέσα (παραδοσιακές εφημερίδες, ηλεκτρονικός τύπος, Ραδιόφωνο και Τηλεόραση) είναι αδιανόητο να γίνεται σε κλειστή αίθουσα κάποιας Υπηρεσίας, έστω κι αν έχουν επιλεγεί να μετέχουν σ' αυτόν τα πιο ευυπόληπτα από την άποψη σπουδών και τίτλων πρόσωπα. Αν δεν έχουν εμπειρία προσωπική από την **αγία έδρα της οικείας σχολικής αίθουσας**, έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να ολισθαίνουν σε παιδαγωγικά ατοπήματα ή ολισθήματα, γιατί η ορατότητά τους εκτείνεται σε επίπεδο διαφορετικό από εκείνο που καλούνται και οφείλουν να περπατήσουν για να χειραγωγήσουν τα παιδιά.(Μοιραία γενικολογούν και ίσως συνειδητά αποφεύγουν να πουν κάτι συγκεκριμένο).

β΄. Μοιραία οι ευπαιδευτοί συνομιλητές κομίζουν στην αίθουσα συνεδριάσεων πολλή, ίσως και εκθαμβωτική, σοφία, αλλά δυσκολεύονται να αγγίξουν την ουσία, η οποία για την περίπτωση

¹ Άλλη πλευρά: για την παράταξη που έχει την προβλεπόμενη πλειοψηφία άλλη πλευρά είναι τα Κόμματα της Αντιπολίτευσης, γι' αυτά η άλλη πλευρά είναι η Κυβέρνηση.

Πρωτοβάθμιας – Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης συνοψίζεται σε δυο αντίστοιχα ερωτήματα:

- Τι οφείλω και μπορώ να κάνω για να βοηθήσω μορφωτικά την πορεία παιδιών 6-12 χρόνων;
- Τι οφείλω και μπορώ να κάνω ή μάλλον να σχεδιάσω προγραμματικά, ώστε άλλοι στη σχολική αίθουσα να τα προωθήσουν, για να βοηθήσουν στη διαμόρφωση της προσωπικότητας² των νέων από την προεφηβική ηλικία των 12 χρόνων ως την εφηβεία των 18 /χρονων, που εύλογα έχουν μπει σε προβληματισμούς σταδιοδρομίας μέσα στη σύγχρονη κοινωνία;

Με άλλα λόγια πιο πρακτικά και κατανοητά: Ποιους σκοπούς αποδεκτούς και εφικτούς μπορώ, μάλλον πρώτα οφείλω, να διατυπώσω για τη λεγόμενη Πρωτοβάθμια / Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση; Ποια μορφωτική (της προσωπικότητας διαμορφωτική) πορεία να υποδείξω; Ποια μορφωτικά αγαθά να προγραμματίσω; Παράλληλα: Ποια παιδαγωγική προετοιμασία για τους εκπαιδευτικούς να σχεδιάσω; Ποια διδακτική διαδικασία να ευχηθώ και να προωθήσω; Ποια λειτουργία σχολείου οφείλω να σχεδιάσω και να προγραμματίσω; Τι να κάνω με τους θεσμούς εξετάσεων, αξιολόγησης, συμβουλευτικής όλων των παραγόντων της εκπαιδευτικής διαδικασίας; Να τους αφήσω στη σύγχυση της τελευταίας 25ετίας και του μαρασμού; Πώς να χειριστώ το ζήτημα του επαγγελματικού προσανατολισμού; Τι να εισηγηθώ για **διδάξιμα**³ διδακτικά βιβλία; ότι θα τα ανανεώσουμε όλα (ίσως με χειρότερα) ή με κριτική δημόσια των υπαρχόντων, ώστε να καταγραφούν ελαττώματα, που δεν πρέπει να επαναληφθούν και να ελπίσουμε και να εργαστούμε για βιβλία καλύτερα;

γ'. Αν η πολιτική ηγεσία γενικά και η Κυβέρνηση ειδικά⁴ επιθυμούν πραγματικά βελτίωση της εκπαιδευτικής πραγματικότητας, οφείλουν και μπορούν πρώτα να απευθυνθούν στον πολίτη, για να τον ενημερώσουν και να τον ευαισθητοποιήσουν και **να έχουν άμεσα τη γνώμη του** με τα σημερινά μέσα ενημέρωσης – προβληματισμού- γνωμοδότησης⁵ των

² Καλλιέργεια των στοιχείων που αποτελούν την προσωπικότητα: σωματικών-διανοητικών – συναισθηματικών- βουλευτικών ικανοτήτων και συναφών αποφάσεων και ενεργειών (το θέμα απαιτεί άρθρο χωριστό).

³ Ένα βιβλίο με οποιαδήποτε διαδικασία γραμμένο και από το μαθητικό πληθυσμό χρησιμοποιούμενο μπορεί να θεωρείται **διδάξιμο** με τους εξής όρους (αρετές):

- Να είναι γλωσσικά υποδειγματικό,
- Να είναι επιστημονικά άψογο,
- Να είναι ως προς την έκτασή του σύμμετρο προς τον πραγματικό σχολικό χρόνο.

⁴ Γιατί αυτή μόνο μπορεί να κινήσει τη διαδικασία.

⁵ Στα χρόνια του Περικλή, όταν τον έκριναν για κάποιες πολιτικές αποφάσεις... «εκκλησίαν εποίησεν» (στην Πνύκα), όπου «ενώπιος ενωπίοις συζήτησε τα επίμαχα.

γονέων, που άμεσα πονούν και ανησυχούν και είναι πιθανό να σκέπτονται και να αποφασίζουν καλύτερα από όλους τους σοφούς της γης. Πώς;

Η Κυβέρνηση οργανώνει μια **σειρά ωριαίων εκπομπών** (ενδεικτικά προτείνω 15-20) από το δίκτυο της δημόσιας τηλεόρασης έτσι που να μπορεί να παρακολουθήσει κάθε πολίτης οπουδήποτε της χώρας.

-Προσκαλεί 3-4 ειδικούς⁶ σε πρώτη εκπομπή να συζητήσουν ποια επιμέρους θέματα είναι ανάγκη να προγραμματιστούν για επόμενες εκπομπές.

- Κάθε εκπομπής τα τελευταία 5 λεπτά θα διατεθούν για να απευθυνθεί παράκληση στους γονείς 100 σχολείων της χώρας⁷ να προσέλθουν την επόμενη μέρα της εκπομπής που παρακολούθησαν, για να ψηφίσουν (με φροντίδα των τοπικών Αρχών – του Σχολείου – της Δημαρχίας Κοινότητας) ποια από τις εισηγήσεις που ακούστηκαν αποδέχονται ως σύνολο ή ως προς τα εξής 3-4 κύρια σημεία⁸.

δ'. Δεν είναι αναγκαία η παρουσία πολιτικών σε όλες τις ώρες εκπομπής (ίσως χρήσιμη η εκπροσώπησή τους σε μία μόνο εκπομπή, όχι βέβαια στις τρεις – τέσσερις πρώτες ωριαίες εκπομπές). Μπορούν όμως τα Κόμματα να δώσουν στην Οργανωτική Επιτροπή των εκπομπών ένα πίνακα ονομάτων που προτείνονται από τα κόμματα ως πιθανοί συνομιλητές. Έτσι θα κριθούν και αυτά από το αίσθημα ευθύνης και τα κριτήριά τους. Και θα παρακληθούν να χρησιμοποιούν εκπαιδευτικά κριτήρια και φρασεολογία παιδείας – Εκπαίδευσης στις συνομιλίες, όπου ενδεχόμενα θα μετέχουν. Πάντως, για κάθε ωριαία εκπομπή τη σύνθεση της ομάδας συνομιλητών ορίζει τελικά η Οργανωτική Επιτροπή. Μόνο

⁶ Ειδικοί ή «αρμόδιοι» νοούνται: άτομα που έχουν γνώση και πείρα για την επιτέλεση κάποιου έργου.

Κριτήρια ειδικού (και «αρμόδιου») για κάτι μπορεί να θεωρηθούν:

-ότι γνωρίζει τον τομέα καλά, ώστε να διατυπώνει γνώμη,

ότι έχει προσωπική εμπειρία βεβαιωμένη,

ότι έχει τεκμήρια ενασχόλησης (δημοσιεύματα, σπουδές), ώστε να είναι αποδεκτή για τους συναδέλφους του η επιλογή του ως ειδικού.

⁷ Αυτά ανακοινώνονται από το συντονιστή της κάθε ωριαίας εκπομπής μετά τη λήξη της. Επιλέγονται από τον πίνακα των σχολείων της χώρας και δεν είναι σκόπιμο να είναι τα ίδια για κάθε ψηφοφορία, αλλά προκρίνονται Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια, Τεχνικά σχολεία, ανάλογα με το θέμα κάθε εκπομπής, χωρίς να αποκλείονται και περιπτώσεις πρόσκλησης γονέων όλων των κατηγοριών σχολείων, αν το θέμα της εκπομπής είναι γενικό, π.χ. **εξετάσεις, αξιολόγηση** μαθητών και όλων των υπεύθυνων για τη λειτουργία και τη διδασκαλία των σχολείων και τη **διεξαγωγή εξετάσεων** σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

⁸ Αυτονόητο ότι η Οργανωτική Επιτροπή των εκπομπών θα συντάξει κείμενο Οδηγιών για το πώς θα γίνεται αυτή η διαδικασία στα σχολεία, που θα ορίζονται με τη λήξη χρόνου κάθε εκπομπής.

ένα πρόσωπο ορίζεται να είναι σε όλες τις εκπομπές συντονιστής, που έχει δυο κύρια καθήκοντα:

- Συντονίζει (μόνο) τη συζήτηση των συνομιλητών (με ίσο χρόνο για όλους).

- Φροντίζει σε κάθε εκπομπή (αρχή και τέλος) να ανακοινώνει με σαφήνεια και συντομία τα ονόματα των συνομιλητών, τον κανονισμό που ισχύει για κάθε συνομιλία και την αναμενόμενη από τους ακροατές ενέργεια, όταν θα ζητείται η ψήφος (γνώμη) τους.

Αυτονόητο ότι η Οργανωτική Επιτροπή θα ονομάσει και αντικαταστάτες του συντονιστή (2) για περίπτωση που ο ίδιος δε θα μπορεί να είναι παρών.

ε'. Η οργανωτική Επιτροπή απαρτίζεται από υπηρεσιακούς παράγοντες, χωρίς να αποκλείεται η επιλογή / ενίσχυσή της με κάποιους που κρίνονται ειδικοί για μια γνώμη. Πιθανό και να προσκληθούν τα πολιτικά Κόμματα να υποδείξουν ένα μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής.

στ'. Η Οργανωτική Επιτροπή θα συντάσσει πίνακες 100 σχολείων για τα ζητήματα που θέσαμε στην § β'. Και θα ετοιμάσει Γενικές Οδηγίες για το πώς θα οργανώνεται τοπικά η όλη διαδικασία της γνώμης / ψηφοφορίας των πολιτών – γονέων μαθητών.

ζ'. Και στο τέλος θα έχει το Υπουργείο στα χέρια του ένα είδος **δημοψηφίσματος για την ουσία και την ποιότητα** γνήσιας Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, που αυτή την ώρα δε φαίνεται στον ορίζοντα πειστικά μελετημένα από «αρμόδιους» για τέτοιο θέμα. Με τα δεδομένα αυτού του ειδικού «δημοψηφίσματος» η πολιτική ηγεσία θα έχει στα χέρια της μια πολύτιμη συλλογική γνώμη των δεκάδων χιλιάδων γονέων για πολλά «επίμαχα θέματα», που θα έχουν συζητηθεί από ειδικούς στις πολλές εκπομπές, με τρόπο σαφή, πολύπλευρο και πειστικό.

Παράδειγμα:

Θέλουμε αξιολόγηση των παιδιών μας με βάση γραπτά κείμενά τους, που διόρθωσαν σπίτι τους οι καθηγητές τους με ηρεμία και υπομονή. Και συμφωνούμε ή όχι για κάποια ειδική αμοιβή τους, αφού θα πρόκειται για πρόσθετο έργο, που αυτοί θα επιτελούν στο σπίτι τους, και επιθυμούμε να επιτελείται πολύ προσεκτικά η διόρθωση, με οδηγίες και ενθάρρυνση για τα παιδιά.

Θεωρούμε ότι για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση απαιτούνται **ειδικές εξετάσεις**, γιατί μας ενδιαφέρει η ποιότητα των υποψηφίων επιστημόνων και γιατί με τις ουσιαστικές αυτές απρόσωπες εξετάσεις διασφαλίζεται η ποιότητα την ώρα εκκίνησης των σπουδών και λειτουργίας των σχολών.

Επιθυμούμε την αξιολόγηση του διδακτικού προσωπικού για τους λόγους και με τους όρους που ανέλυσε ο συνομιλητής Α. Ή δεν επιθυμούμε, διότι....

Συμφωνούμε ότι οι «αρμόδιοι» σχεδιαστές της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης για εκπαιδευτικούς οφείλουν να φροντίζουν πιο συγκεκριμένα – όχι με γενικολογίες και ευχές – για την επιστημονική κατάρτιση και παιδαγωγική ειδίκευση των εκπαιδευτικών της Πρωτο-Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Αυτονόητο ότι τα δεδομένα του δημοψηφίσματος αυτού δε θα είναι δεσμευτικά για καμιά Κυβέρνηση, αλλά θα αποτελούν ένα δείκτη, μάλλον δείγμα ενδεικτικό, για τους «αρμόδιους»⁹ και τους υπεύθυνους, που μεριμνούν για την εκπαιδευτική πολιτική.

Φ. Κ. Βώρος, Ph. D., επίτ. Σύμβουλος
του Παιδαγ. Ινστιτούτου

site: www.voros.gr

⁹ Νομίζω χρήσιμο εδώ να προσθέσω τον ορισμό της λέξης «αρμόδιος»: «Κατάλληλος να εκφέρει κρίση για κάποιο ζήτημα, ειδικός για κάποιο θέμα εξαιτίας της θέσης του ή της ικανότητας του». (Λεξικό Εμμ. Κριαρά).